

# Danners Årsstatistik

2020

---

Temaanalyse: Vold mod kvinder og børn under  
Corona-pandemien





## INTRODUKTION

Introduktion	1
--------------	---

## DEL 1: NØGLETAL

Nøgletal fra Danners Åbne Rådgivning	2
Nøgletal fra Danners Krisecenter	4
Nøgletal fra Danners Rådgivningscenter	7
Opsamling	11

## DEL 2: TEMAANALYSE

Indledning	12
Læringspunkter & anbefalinger	14
Volden skiftede karakter og skrøbeligheder hos målgruppen blev forstærket	17
Hjælpesystemerne trak sig tilbage	21
Den økonomiske, sociale og kønnede ulighed stiger	23

# Danners Årsstatistik 2020

## INTRODUKTION

Nærværende rapport præsenterer data og erfaringer fra Danners indsatser fra 2020. Rapporten er opdelt i to dele. Første del præsenterer udvalgte nøgletal fra Danners indsatser og anden del er en temaanalyse om Danners erfaringer fra arbejdet med voldsudsatte kvinder og børn under Corona-pandemien.

## DEL 1: NØGLETAL

Statistikken bygger på kvantitativ data fra Danners indsatser, herunder Åben Rådgivning, krisecentret og rådgivningscentret. Den kvantitative data er indsamlet på forskelligvis i indsatserne. Fælles er, at data er udfyldt af frivillige eller personale med oplysninger fra samtale med målgruppen.

I bilag 1 findes tabeller med baggrundsdata for de tal, der præsenteres i rapporten.

## DEL 2: TEMAANALYSE

Temaanalysen bygger på kvalitative interviews med ledere og medarbejdere samt kvantitative nøgletal fra Danners indsatser.

## DANNERS INDSATSER

*Danner er en privat organisation, som arbejder for at skabe respekt, ligeværd og lige muligheder mellem kønnene og en verden fri for vold mod kvinder og børn.*

### Åben Rådgivning

---

En døgnåben rådgivning til kvinder, pårørende og fagfolk om vold i nære relationer. Rådgivningen foregår typisk telefonisk og varetages primært af frivillige.

### Krisecenter

---

Et §109 tilbud til kvinder og børn udsat for vold. Krisecentret har plads til 18 kvinder og 18 børn. Den socialfaglige indsats på krisecentret varetages af pædagoger, socialrådgivere og psykologer.

### Rådgivningscenter

---

Danners Rådgivningscenter består af det ambulante rådgivningstilbud Sig det til nogen til voldsudsatte kvinder og pårørende samt Dannerboligerne, der er et efterværnstilbud til kvinder og børn, der tidligere har boet på et krisecenter.

# Nøgletal: Danners Åbne Rådgivning 2020

Danners åbne rådgivning fik i alt 2.675 henvendelser. Det er cirka 25 pct. flere henvendelser end i 2019.



Af de henvendelser, der kom til den åbne rådgivning, var 58 pct. fra en voldsudsat kvinde. De næststørste grupper, der henvendte sig, var familiemedlemmer (9 pct.), venner (7 pct.) og fagpersoner (4 pct.).

Den største andel af henvendelserne til Danners åbne rådgivning varede mellem 6-15 minutter (36 pct.). Få samtaler (4 pct.) havde en varighed på over en time.

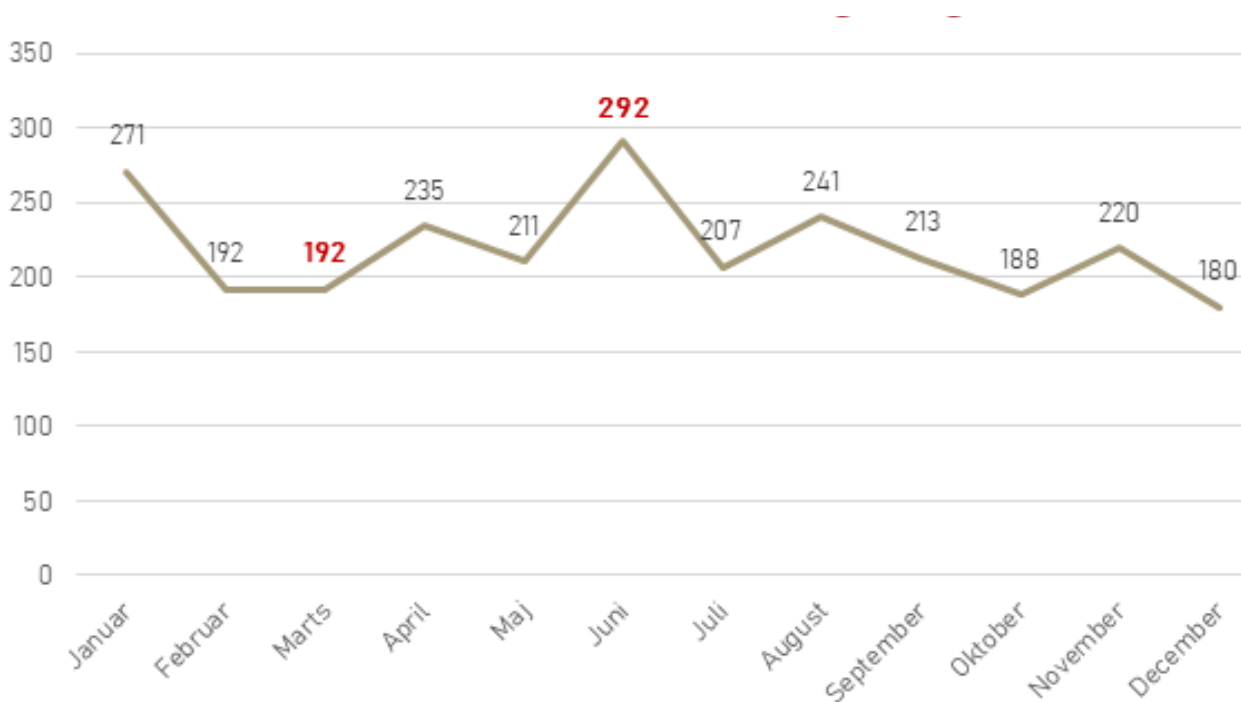


Cirka hver fjerde (23 pct.) henvendelse var en forespørgsel om en ledig plads på krisecentret. Af alle henvendelser om ledige pladser blev 85 pct. afvist pga. pladsmangel

## Eksempler på henvendelser til Danners åbne rådgivning:

- En kvinde er i tvivl om dét, hun er udsat for, er vold.
- En mor har mistanke om, at hendes datter er udsat for vold og ønsker rådgivning, om hvad hun kan gøre for at hjælpe datteren.
- En nabo ønsker rådgivning om, hvordan han kan lave en politianmeldelse og hvordan han tilbyder sin hjælp til sin voldsudsatte nabo.
- En fagperson er i kontakt med en voldsudsat kvinde og efterspørger en krisecenterplads.

Figur 1: Henvendelser til Åben Rådgivning pr. måned i 2020



## Kommentar

# Nøgletal: Danners Åbne Rådgivning 2020

2020 fik Danner generelt flere henvendelser end i 2019 (ca. 25 pct. flere). Det kan skyldes, at corona-pandemien har fået volden til at eskalere og flere har haft brug for hjælp. Det kan også skyldes, at der under pandemien har været et øget fokus på vold mod kvinder, og at dette har fået flere til at henvende sig. Vi oplevede et fald i antallet af henvendelser i marts, hvor samfundet lukkede ned grundet corona. I maj-juni, hvor samfundet igen begyndte at åbne op, kan vi se en stigning i antallet af henvendelser. Hvorvidt kurven kan forklares med corona kan vi ikke sige med sikkerhed. Det, vi ved, er, at samme mønster gjorde sig gældende bl.a. hos Lev Uden Volds hotline, ligesom det er et mønster, der er genkendeligt blandt vores samarbejds partnere nationalt og internationalt.

I 2020 måtte Danner afvise 85 pct. af alle de henvendelser, der handlede om en ledig plads, fordi der ikke var plads på krisecentret. I 2019 gjaldt det for 82 pct. I langt de fleste tilfælde henvises kvinden videre til et andet krisecenter eller øvrige relevante tilbud såsom kommunale indsatser, ambulante tilbud, misbrugscentre etc.

# Nøgletal: Danners krisecenter 2020

I løbet af 2020 boede der i alt 56 kvinder og 51 børn på Danners krisecenter. Heraf flyttede i alt 39 kvinder og 39 børn ud af Danner i 2020.



Lidt over halvdelen (59 pct.) af de kvinder der boede på Danners krisecenter havde ét eller flere børn med.

Middelopholdslængden for kvinderne på Danners krisecenter var 115 dage.



Belægningsprocenten på Danners krisecenter var 99,9 pct. Det vil sige, at der på intet tidspunkt i løbet af 2020 var tomme værelser. Med det samme én kvinde flyttede ud, flyttede én ny kvinde ind.

Kvinderne var i gennemsnit 35 år gamle og deres børn var i gennemsnit 7 år gamle. Det yngste barn var 1 år og den ældste var 16 år.



I 95 pct. af tilfældene var kvindens voldsudøver en mand.



56 pct. af kvinderne har været udsat for mere end to former for vold.

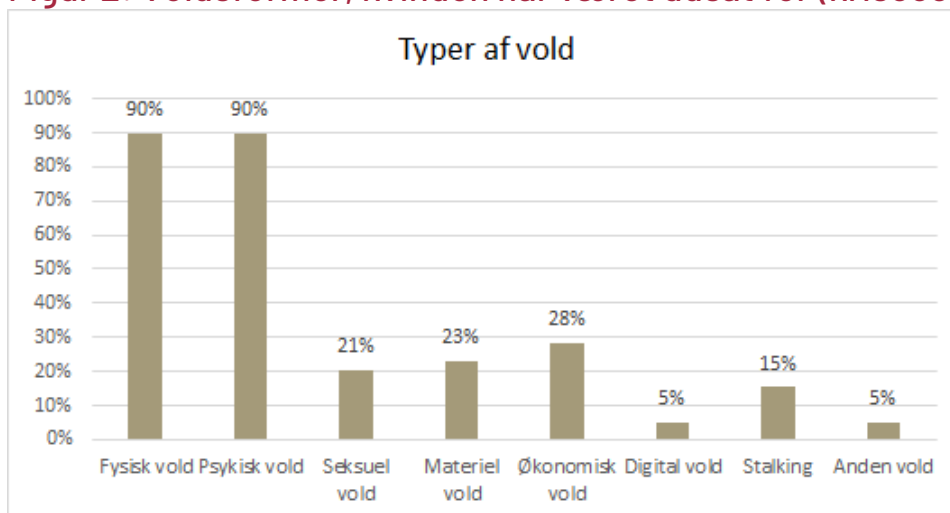


39% af kvinderne har været udsat for to typer vold.



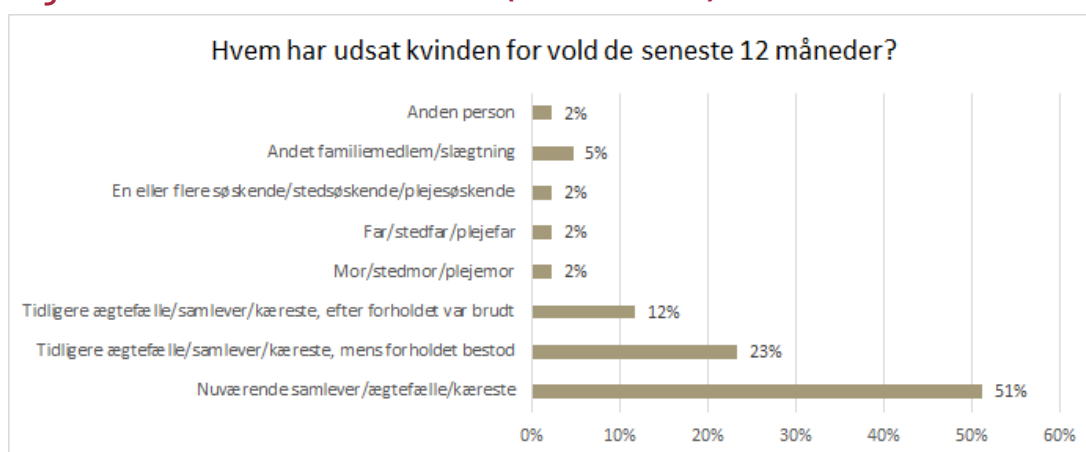
5% af kvinderne har været udsat for en type vold.

**Figur 2: Voldsformer, kvinden har været udsat for (krisecenter)**



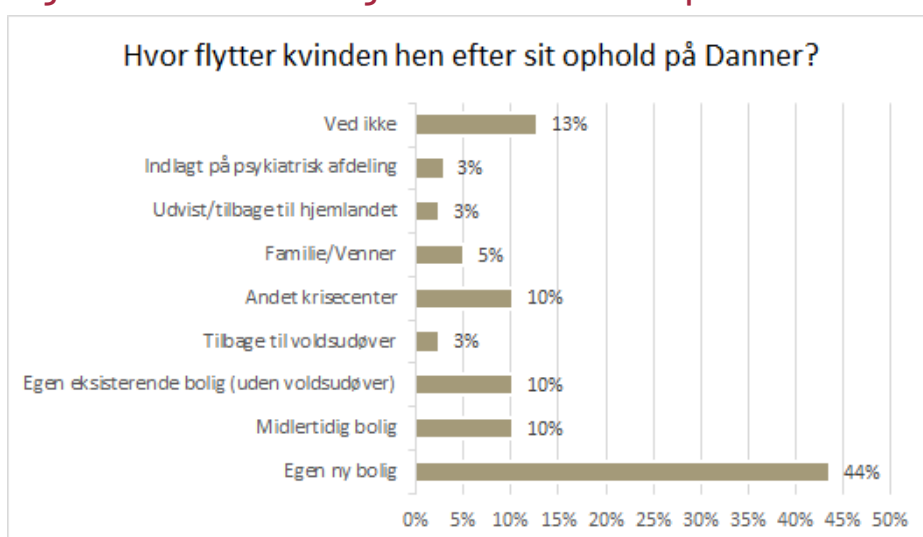
Note: Procenterne summer ikke til 100, da én kvinde kan forekomme i mere end én kategori.

**Figur 3: Kvindens voldsudøver (krisecenter)**



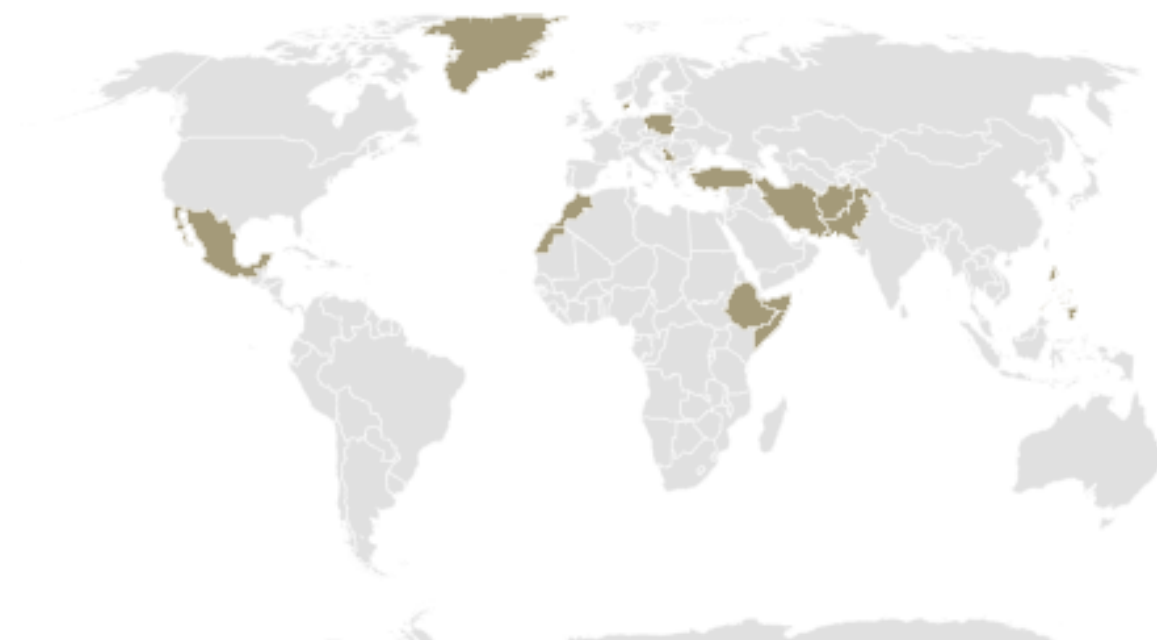
Note: Opgjort for udskrevne kvinder fra Danner 2020.

**Figur 4: Kvindens bolig efter krisecenterophold**



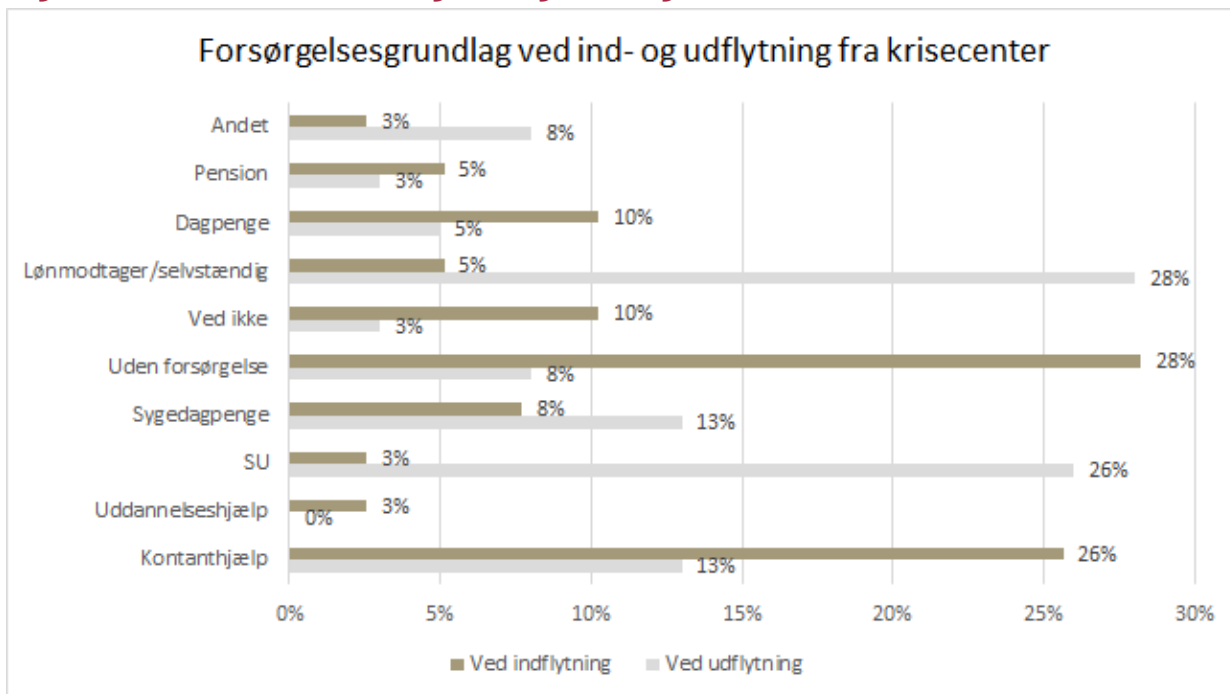
Note: Opgjort for udskrevne kvinder fra Danner 2020.

Figur 5: Kvindernes fødeland (krisecenter)



Note: Opgjort for udskrevne kvinder fra Danner 2020. Af hensyn til kvindernes anonymitet er antallet af kvinder fra de enkelte lande ikke præciseret.

Figur 6: Kvindernes forsørgelsesgrundlag (krisecenter)



Note: Opgjort for indskrevne og udskrevne kvinder fra Danner 2020.



# Nøgletal: Danners Rådgivningscenter 2020

I Dannerboligerne boede i alt 10 kvinder og 16 børn i løbet af 2020. En kvinde og hendes børn kan bo i op til fire år i Dannerboligerne.



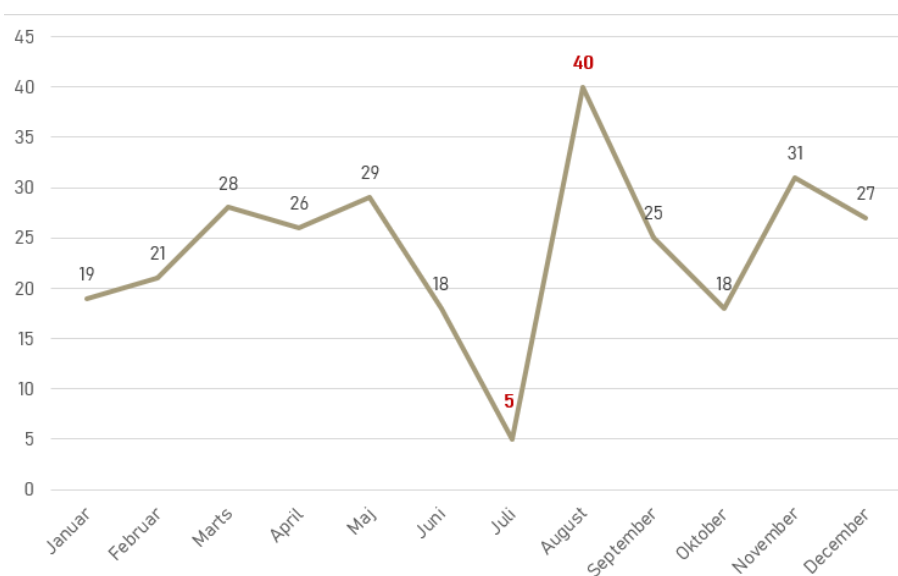
Sig det til nogen fik i alt 287 henvendelser i 2020. Langt størstedelen af henvendelser var fra en voldsudsat kvinde.

141 kvinder var i et rådgivningsforløb i Sig det til nogen i 2020. Et rådgivningsforløb for kvinder kan både bestå af individuel rådgivning, grupperådgivning og psykologsamtaler.



25 pårørende var i et rådgivningsforløb i Sig det til nogen i 2020. Et rådgivningsforløb for pårørende indeholder typisk mellem 1-3 samtaler.

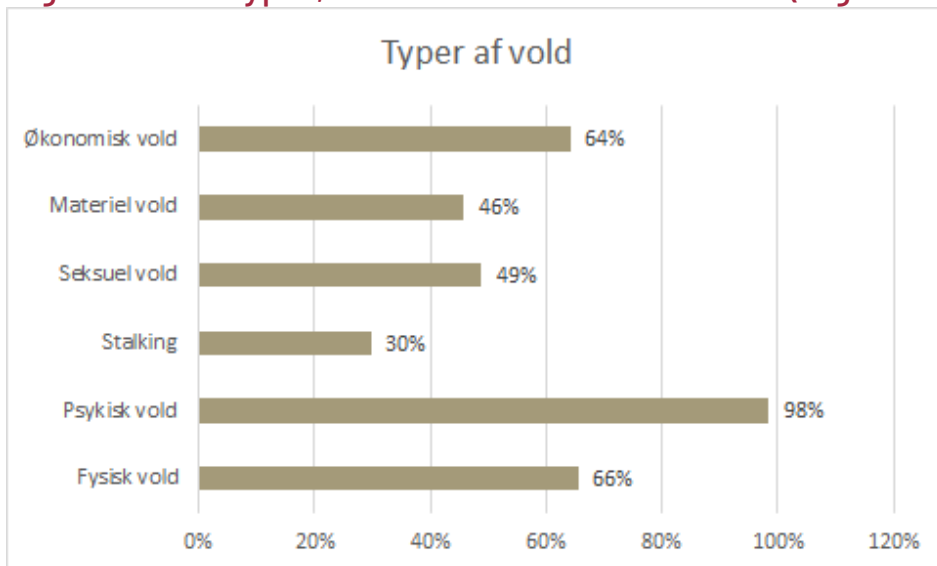
Figur 7: Henvendelser pr. måned til Sig det til nogen 2020



74 pct. af kvinderne af de kvinder, der var i forløb i Sig det til nogen, havde børn.

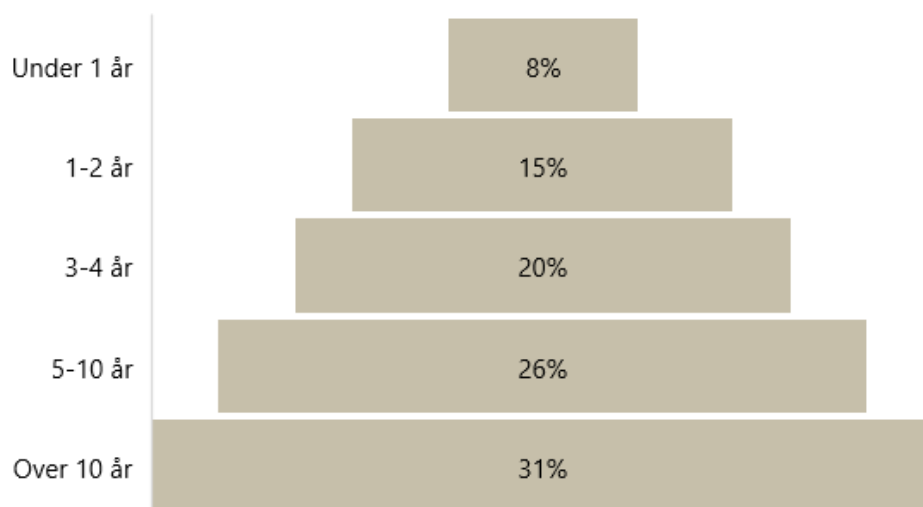


**Figur 8: Voldstyper, kvinden har været udsat for (Sig det til nogen)**



Note: Procenterne summer ikke 100, da flere kvinder kan forekomme i mere end én kategori. Opgjort for kvinder i SDTN 2020.

**Figur 9: Voldens varighed (Sig det til nogen)**



Note: N=131. Opgjort for kvinder i Sig det til nogen 2020.

## Sig det til nogen

Danners ambulante rådgivningstilbud, Sig det til nogen, er målrettet voldsudsatte kvinder og pårørende. Tilbuddet findes i fem forskellige byer og bygger oven på krisecentrenes stærke voldsfaglighed. Det er et samarbejde mellem Danner, Ringsted Krisecenter, Randers Krisecenter, Kvindehemmet, Kolding Krisecenter og Holstebro Krisecenter. Tallene i denne statistik er udelukkende fra tilbuddet i Danner.



72% af kvinderne har været udsat for mere end to typer vold.

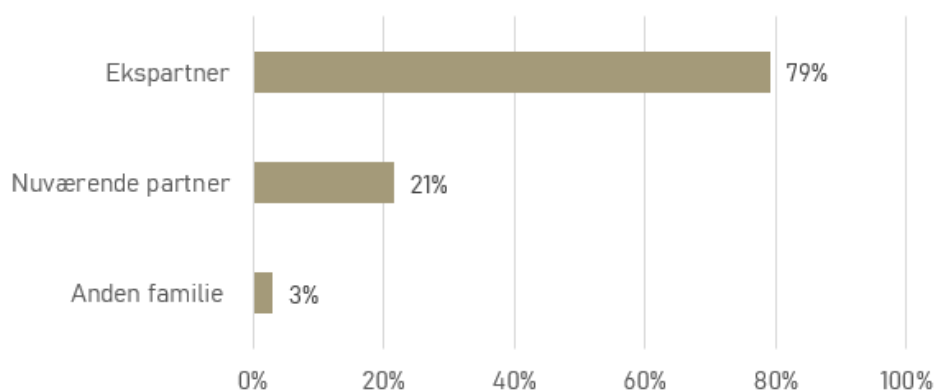


15% af kvinderne har været udsat for to typer vold.



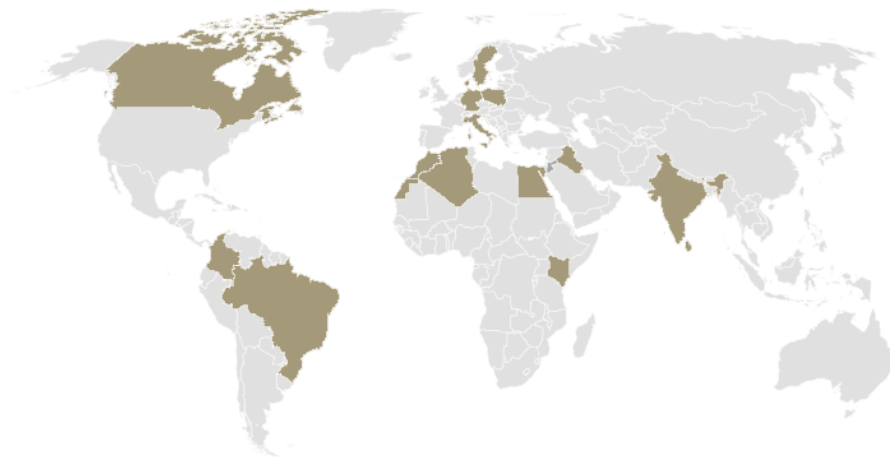
13% af kvinderne har været udsat for en type vold.

Figur 10: Kvindens voldsudøver (Sig det til nogen)



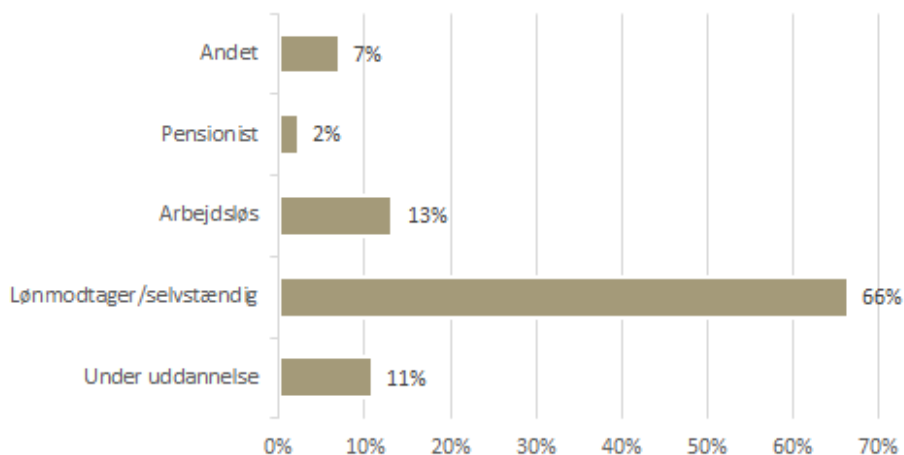
Note: Procenterne summer ikke 100 pct., da der er mulighed for at angive flere voldsudøvere.

**Figur 11: Kvindernes fødeland (Sig det til nogen)**



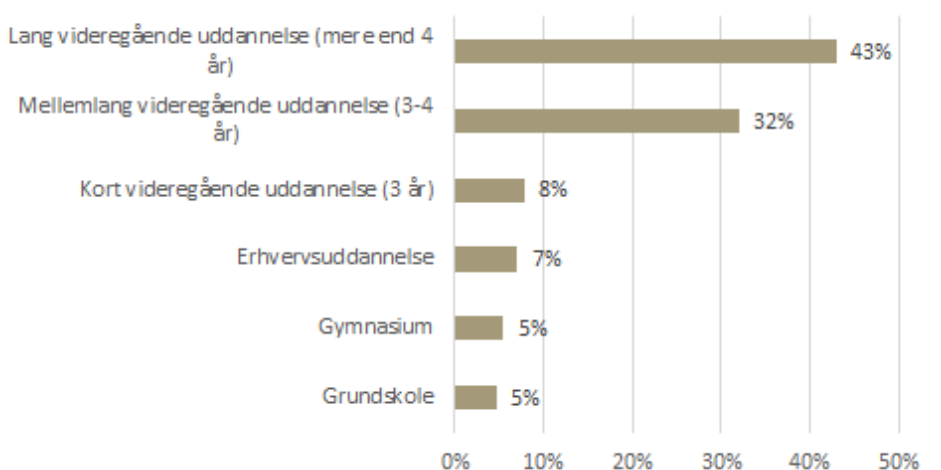
Note: Opgjort for kvinder i Sig det til nogen, 2020. Af hensyn til kvindernes anonymitet er antallet af kvinder fra de enkelte lande ikke præciseret.

**Figur 12: Kvindens arbejdsmarkedstilknøytning (Sig det til nogen)**



Note: N=128. Opgjort for kvinder i Sig det til nogen.

**Figur 13: Kvindernes uddannelsesnivea (Sig det til nogen)**



Note: N=128. Opgjort for kvinder i Sig det til nogen.

# Opsamling: Danner Nøgletal 2020

**Krisecenter:** I 2020 boede der i alt 56 kvinder og 51 børn på Danners Krisecenter. Det er et fald i forhold til 2019, hvor der i alt boede 63 kvinder og 56 børn. Samtidig boede kvinderne generelt længere tid på Danners Krisecenter i 2020.

Middelopholdslængden i 2020 var 115 dage, mens den var 98 dage i 2019. En af årsagsforklaringerne hertil er, at ventetiden på at få en ny bolig efter krisecenteropholdet blev forlænget, blandt andet fordi den kommunale boligindstilling blev sat på pause. Desuden så vi under nedlukningen i foråret 2020, at sagsprocesser hos myndighederne, blev udskudt, hvilket kan have medvirket til længere opholdslængder.

### **Rådgivningscenter:**

Henvendelsesstrømmen til Sig det til nogen i København har været stabil i 2020, bortset fra i juni-juli (sommerferie), hvor vi så et stort fald i antallet af henvendelser og efterfølgende en markant stigning efter sommerferien i august.

**Målgruppeforskelle:** Målgruppen for krisecentret og Sig det til nogen ligner på mange måder hinanden, men adskiller sig også fra hinanden på en række parametre.

Målgruppen i Sig det til nogen har generelt en stærkere tilknytning til arbejdsmarkedet. Kvinderne i Sig det til nogen er generelt en anelse ældre og har levet i volden i længere tid. Både i krisecentret og i rådgivningscentret møder vi kvinder fra hele verden. I rådgivningscentret var 79 pct. født i Danmark og i krisecentret var 46 pct. af kvinderne født i Danmark.

Ser vi på den vold, som statistikken angiver, at kvinderne er blevet udsat for, kan vi se, at flere kvinder på krisecentret er blevet udsat for fysisk vold end kvinderne i Sig det til nogen. Til gengæld angiver tallene, at flere kvinder i Sig det til nogen har været udsat for seksuel vold end på krisecentret. I læsningen af denne statistik skal vi imidlertid have i mente, at det er et udtryk for, hvilken vold kvinden har fortalt rådgiveren om på det givne tidspunkt, hvor data er blevet registreret. F.eks. ved vi, at seksuel vold er yderst tabuiseret for mange af de kvinder vi møder og derfor ser vi også, at mange først åbner op om den seksuelle vold sent i deres ophold på krisecentret.

# Temaanalyse: Vold mod kvinder og børn under Corona-pandemien

### Indledning

Corona-pandemien har haft store konsekvenser for voldsudsatte kvinder og børn og for hjælpesystemet til målgruppen. Mens myndigheder har opfordret (og flere steder tvunget) folk til at blive hjemme, stiger risikoen for vold i nære relationer, og den voldsudsatte er fanget døgnet rundt med sin voldsudøver. Både i Danmark og internationalt, er der observeret en stor stigning i partnervold. Samtidig synes voldsudsatte kvinder at kæmpe mere med at slippe ud af volden og have sværere ved at få adgang til hjælp. Indespærringen i hjemmene har yderligere medvirket til, at børn er blevet brugt som metode til at fastholde kvinden i relationen, fordi kvinden har været bange for ikke at kunne få børnene med ud af volden, hvis hun gik.

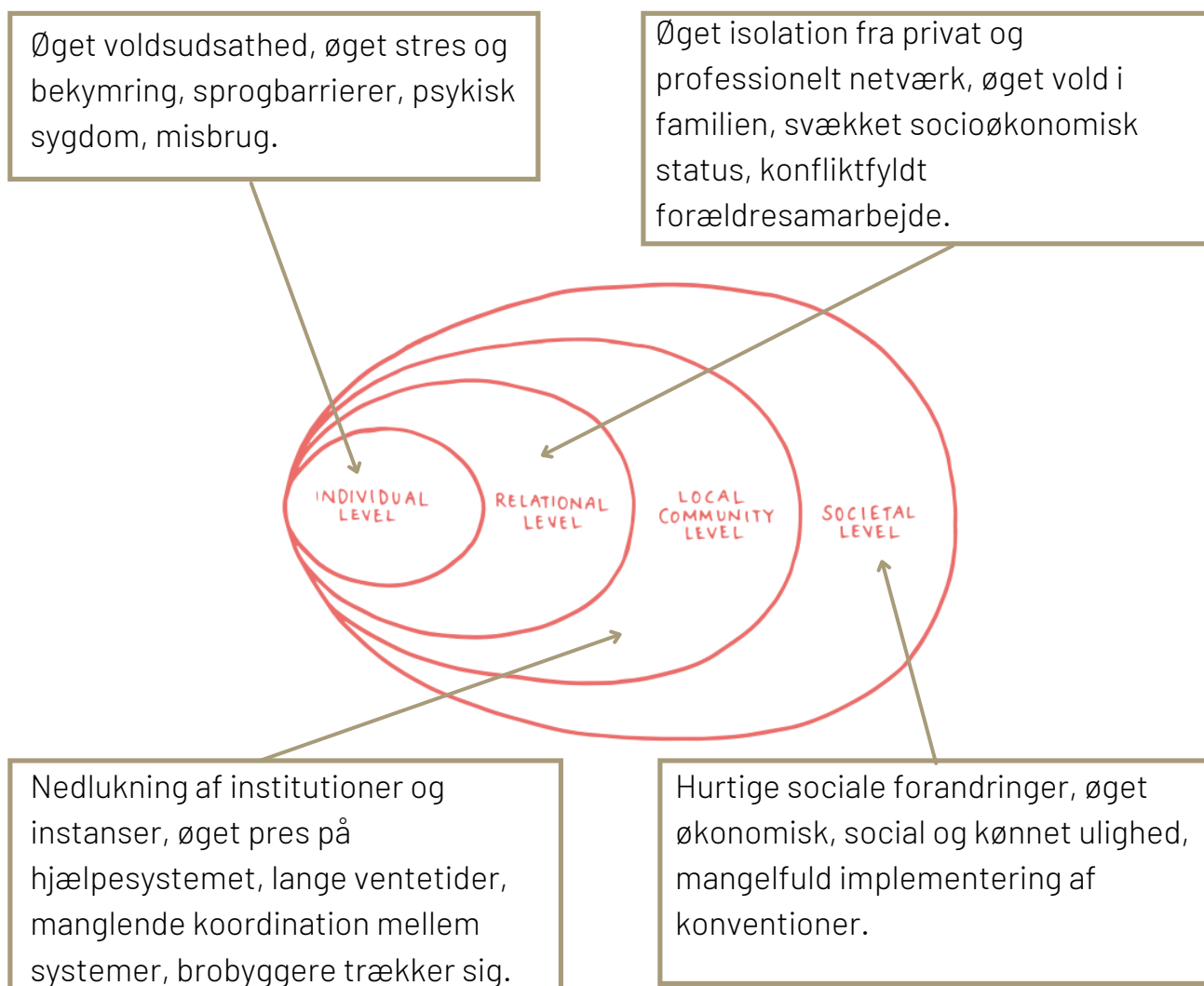
Kvinder og børn udsat for vold i familien er en særligt sårbar og udsat gruppe. Det er samtidig en gruppe med stor diversitet, som rammes forskelligt.

**Nødkrisecenter i København:** Regeringens støttepartier omfordelte i 2020 penge fra finansloven til at oprette 55 akutpladser. I samarbejde med Dansk Kvindesamfund og Kvindehjemmet etablerede og drev Danner et nødkrisecenter i København i perioden 6. april til 15. juli 2020. I perioden boede der i alt 23 kvinder og 27 børn på nødkrisecentret. I februar 2021 åbnede nødkrisecentret i København dørene for anden gang.

I 2020 er disse sårbarheder blevet forstærket og det har skabt en øget marginalisering og polarisering af målgruppen. Det har vi observeret i Danmark, og partnere rundt omkring i verden deler analysen om, at pandemien har kostet voldsudsatte kvinder og børn særligt dyrt på tværs af kultur, velstand og politisk situation. Samtidig har hjælpesystemet i mange lande – herunder Danmark – været udfordret i forhold til opsporing og beskyttelse af de mest udsatte voldsudsatte kvinder og børn. Vi har kunnet hjælpe og lære af hinandens erfaringer, omend de strukturelle muligheder for at løse udfordringerne er vidt forskellige fra land til land.

Det komplekse sammenspil mellem individets udsathed og samfundsmæssige strukturer kan illustreres med den socioøkologiske model (Heise, 1998; Krug et al., 2002; Oldrup et al. 2020). Modellen bliver blandt andet anvendt af WHO og viser forskellige faktorer og forhold, der kan være drivkræfter eller barrierer for vold mod kvinder, og som samtidigt interagerer med hinanden på tværs af de fire niveauer. Modellen viser blandt andet, at hurtige sociale forandringer, som fx Corona-pandemien, kan være en faktor, der er med til at fremme vold mod kvinder. Med udgangspunkt i Danners erfaringer har vi i nedenstående figur 1 placeret et udpluk af faktorer, som kan være årsager til, at vold mod kvinder i Danmark er steget under pandemien.

Figur 1: Den socioøkologiske model



### Læsevejledning

Temaanalysen består af et summary af læringspunkter og anbefalinger, der er udarbejdet med baggrund i analysen. Dernæst følger analysen, der består af tre afsnit, som belyser faktorer på de fire forskellige niveauer i den socio-økologiske model, der på forskelligvis har påvirket voldsudsatte kvinder og børns udsathed under Corona-pandemien.

**Temaanalysen** tager udgangspunkt i erfaringer fra Danners Krisecenter, Rådgivningscenter og nødkrisecentret og zoomer ind på, hvordan pandemien har øget voldsudsatte kvinder og børns udsathed. Vi samler op på de vigtigste erfaringer, og på hvordan de kan bringes videre i arbejdet med voldsudsatte kvinder og børn, så samfundet står på et mere videnstungt grundlag, næste gang krisen rammer.

# Læringspunkter & anbefalinger

## Til fremtidens bekæmpelse af vold mod kvinder og børn

**Aktiv opsporing af voldsudsatte kvinder og børn skal være en integreret del af hjælpesystemet.** Alt for mange voldsudsatte kvinder og børn får aldrig den nødvendige hjælp, fordi de ikke selv formår at række ud til hjælpesystemet. Det gælder i særlig høj grad for den mest truede og mest udsatte del af målgruppen. Med Corona-pandemien lukkede store dele af hjælpesystemet ned, hvilket efterlod de udsatte endnu mere udsatte. Da samfundet lukkede ned i marts 2020, igangsatte Danner bl.a. en kampagne på de sociale medier, der skulle gøre opmærksom på, at hjælpen stadig var tilgængelig, og vi indgik et samarbejde med politi og andre aktører, der var særligt opmærksomme på at formidle om tilbuddet. Kommuner, krisecentre, ambulante tilbud og andre aktører i samfundet kan ikke bare passivt vente på, at de voldsudsatte selv finder vej. Der er i stedet behov for, at opsporingsindsatsen intensiveres som en central og integreret del af hjælpesystemet.

**Voldsudsatte kvinder og børn skal opleve en koordineret brobygning til hjælpesystemet.** Der har under pandemien været et øget behov for en tættere koordinering med det kommunale og det familieretslige system, og imellem de forskellige systemer. Samarbejdet mellem forældrene udfordres pga. pandemien og restriktioner i samfundet og de lange sagsgange komplicerer dette yderligere. Der er derfor bl.a. behov for en prioritering af midlertidige afgørelser, når sagsbehandlingen trækker ud og bliver udfordret pga. restriktioner i samfundet.

Den manglende koordinering og afgørelser kan fastholde kvinder og evt. børn i volden, da frygten og usikkerheden over om de kan få hjælp stiger, ligeledes frygten for hvilke konsekvenser det vil have for familien. Dette sætter voldsudsatte kvinder og børn i en yderligere sårbar position.

En koordineret brobygning til hjælpetilbud kan sikre, at kvinder og børn ikke bliver kastebold mellem krisecentre og andre tilbud, og dermed risikerer at miste motivationen til at bryde med volden. Derudover kan en håndholdt visitationsproces, med en tættere kontakt og opfølgning med kvinden, indtil hun er sikkert placeret hos det relevante tilbud, være en del af løsningen (Læs mere om Danners erfaringer med håndholdt visitation på s. 20).

**Behov for fleksibilitet med et skærpet blik på sikkerhed.** Det er blevet tydeligt, at der er behov for, at sociale hjælpesystemer koordinerer systematisk med andre hjælpesystemer, herunder sundhedssystemet. Hjælpeinstitutioner, såsom krisecentre, bør have én indgang til sundhedsvæsenet med mulighed for hurtig vejledning omkring håndtering og forebyggelse af corona. Det skal være med til at sikre, at fx krisecenter eller andet hjælpetilbud ikke bremses af sundhedsmæssige årsager. Det gælder fx, at der skal være mulighed for udkørende testfunktion, så kvinder og børns sikkerhed opretholdes.



I dag har begge forældre adgang til at se, hvor der er booket test til børnene, hvilket kan sætte kvinden og børnene i fare, hvis voldsudøver er far til børnene.

**Udbuddet af hjælpetilbud skal matche målgruppens diversitet.** I 2020 har Danner været i kontakt med målgrupper, som normalt sjældent henvender sig. Det gælder fx kvinder med mange børn, kvinder med svære funktionslidelser og handicap, kvinder der er udsat for massiv og livstruende fysisk vold, kvinder med stort tolkebehov og kvinder, der lever i total isolation. Disse kvinders særlige sårbarheder eller behov gjorde, at der ikke var plads til dem på de ordinære krisecentre. Det har store konsekvenser for både børn og kvinder, hver gang der sker en afvisning, og i et forebyggelsesperspektiv bliver afvisningen blot endnu mere paradoksal.

Erfaringerne fra Corona-pandemien understreger behovet for et differentieret hjælpesystem, der i højere grad kan imødekomme forskellige kvinders forskellige behov. Det handler især om, at vi bør have flere specialiserede krisecenterpladser, der imødekommer disse behov, fx pladser med øget sikkerhed (ligesom på fx RED Safehouse), familieværelser med plads til kvinder med mange børn, (flere) pladser til kvinder med psykiske lidelser eller kvinder med misbrug, der har børn, som der i dag er begrænset tilbud til etc.

**Adgang til flere ambulante tilbud, så vi kan nå ud tidligere og til flere.** Under pandemien mødte vi familier, hvor den fysiske vold var særlig grov og livstruende.

Vi mødte familier, hvor den sociale kontrol og isolationen var steget markant og havde fået bedre vilkår som følge af restriktionerne. Volden er skadelig og ødelægger mennesker, uanset hvilken form den tager, men det kan være forskelligt, hvilken form for hjælp, den enkelte har behov for. Paletten af voldsfaglige tilbud må udvides, så fx kvinder, der ikke ønsker eller har behov for at flytte på krisecenter, også kan få hjælp. Med ambulante tilbud kan vi nå ud til den voldsudsatte kvinde og hendes børn, inden et krisecenterophold bliver nødvendigt, eller vi kan gøre vejen ind til krisecentret kortere. For mange kan tærsklen til at bede om en rådgivningssamtale være mindre, end at tage beslutning om at kontakte eller flytte på et krisecenter. Tilstrækkeligt med ambulante tilbud er derfor afgørende både generelt i et forebyggende perspektiv og i krisetider, som under en pandemi.

**Geografisk afstand bør aldrig være en barriere for at få hjælp.** Under Corona-pandemien har der manglet krisecenterpladser i København, mens der var lav belægning på nogle af krisecentrene uden for de større byer. Et optimalt hjælpesystem handler også om, at voldsudsatte kvinder og børn kan få hjælp i deres lokalområde. Det er indgribende at flytte på krisecenter, og det har ofte betydning, at kvinden og hendes børn kan bevare deres tilknytning til job/uddannelse, børnenes institution og netværk. Derfor får krisecentrets beliggenhed ofte afgørende betydning for kvindens motivation til at flytte væk fra volden i hjemmet og dermed beskytte sig selv og evt. sine børn. Hjælpen skal være, hvor behovet er.

Det nationale beredskab skal også være socialt. Det er netop under kriser som corona-pandemien, at det bliver tydeligt, at man i mange lande har et for skrøbeligt hjælpesystem til at beskytte volds ofre. Der er behov for et nationalt beredskab, også på det sociale område, der sikrer, at vi ikke tager et skridt tilbage i forhold til bekæmpelse af vold mod kvinder og børn, næste gang der opstår en krise. Et socialt beredskab skal indtænke voldsudsatte (og øvrige udsatte) fra start og sikre, at personer, der er udsat for vold, hurtigt kan bringes i sikkerhed. Samtidig skal ingen voldsudsatte være i tvivl om, hvad man skal gøre, hvis man er udsat og har brug for hjælp.

Danmark bør i højere grad end i dag trække på internationale erfaringer i bekæmpelsen af vold mod kvinder og børn. Danmark bør lade sig inspirere af fx Irland, Spanien og Litauen, der alle lancerede nationale handlingsplaner for at udrydde partnervold under pandemien. I Spanien og Litauen styrkede man koordineringen mellem sundheds-, politi- og retsvæsen. I Irland har domstolene prioriteret sager om vold i hjemmet og udvidet med digitale høringer, mens politiet har fulgt systematisk op på kvinder, der tidligere har været udsat for vold.

# Volden skiftede karakter og skrøbeligheder hos målgruppen blev forstærket

Individuelle og relationelle faktorer

## Volden skiftede karakter

Under Corona erfarede Danner, at den vold, kvinder og børn blev udsat for, skiftede karakter, og at nye voldelige dynamikker opstod. Det generelle billede på tværs af alle Danners indsatser viste, at kvinderne oplevede en højere grad af kontrol og isolation. Det gjaldt både i de familier, hvor kvinden fortsat levede sammen med voldsudøver og i familier, hvor kvinden havde brudt med voldsudøver, men hvor der var fælles børn. Det skyldes ikke mindst, at den type vold havde rigtig gode vilkår under restriktionerne, som i sig selv havde en kontrollerende funktion og som isolerede familierne fra omverden.

I **Danners ambulante rådgivning**, Sig det til nogen, beskrev nogle af kvinderne voldsudøver som 'nemmere at leve sammen med', fordi den kontrol, som han normalt udøvede, den blev nu indirekte 'udøvet' af samfundet, og på en måde kunne man få opfattelsen af, at volden var blevet mindre. Imidlertid var det ikke tilfældet. Volden havde blot skiftet karakter. Den fysiske vold opstår ofte i situationer, hvor voldsudøvers magt og kontrol udfordres, fx når kvinden forlader hjemmet, eller hvis han på anden vis ikke kan monitorere hendes adfærd. Under nedlukningen og isolationen opnåede voldsudøver fuld kontrol over kvinden, uden selv at skulle gøre noget for det. Kontrollen blev nu indirekte udøvet af samfundet gennem restriktionerne.

Kvinden havde pludselig ikke en legitim grund til at forlade hjemmet, hvilket betød, at de åndehuller, som hun tidligere havde haft, fx i form af at følge børnene i skole, gå på arbejde, tage til tandlægen, besøge en veninde etc., var taget fra hende.

“

Jeg har en kvinde, der normalt møder op til rådgivningen i fuldt yogaudstyr og med yogamåtten under armen. Det er hendes undskyldning for at komme væk fra hjemmet. Det har ikke være en mulighed under corona og kvinden har derfor ikke kunne komme til samtalerne.

- Rådgiver i Sig det til nogen

”

For nogle kvinder var den fysiske vold blevet mindre, men kontrollen var til gengæld steget voldsomt. Oveni i det oplevede kvinderne, at den kontrol, der gennem årevis havde oplevedes som et fængsel, pludselig var gjort legitim fra samfundets side. Det gjorde det endnu sværere at række ud efter hjælp, fordi det ikke længere var 'ham', der udøvede kontrollen (den psykiske vold), men samfundet. Rådgiverne i Sig det til nogen oplevede, at selvom den fysiske vold tilsyneladende var mindre, var kvinderne langt mere pressede end normalt af den kontrol, som de var underlagt.

“

Lige nu udøver samfundet den kontrol, som manden plejer at udøve. Den isolation, som voldsudøveren normalt bestræber sig på at skabe for kvinden, bliver allerede skabt af samfundet. Det betyder ikke, at det er nemmere for kvinden. Tværtimod. Kvinden har ikke længere nogle undskyldninger for at forlade hjemmet, og det øger voldsudøverens kontrol over kvinden.

– Rådgiver i Sig det til nogen

”

Kvinderne rapporterede om massiv psykisk mistrivsel, angst, depression mm., mens bekymringer om corona samt økonomi, job-usikkerhed mv. Ikke fyldte mere end normalt, idet deres position fx på arbejdsmarkedet typisk ikke var truet under krisen på samme måde, som vi oplevede blandt kvinderne på krisecentret og nødkrisecentret.

På Danners krisecenter berettede kvinder på samme måde, hvordan voldsudøvere brugte samfundets restriktioner til at udøve magt og kontrol over deres partnere og således begrænse kvindernes bevægelighed og mulighed for at række ud efter hjælpeinstanser, krisecentre, juridisk hjælp etc. Eksempelvis var der i Danners krisecenter flere eksempler på, at børnene blev brugt som redskab til at eskalere konflikten og fastholde kvinden. Det opleves også under normale tider, men corona blev endnu et kort, der blev spillet. Fx havde vi en sag, hvor en far over en længere periode ikke ville udleveret barnet til samvær, fordi han mente, at smitterisikoen var for høj på krisecentret, og at moren ikke overholdt anbefalingerne:

”Der var intet, der tydede på, at dette var tilfældet, og det var helt tydeligt en måde at udøve magt og kontrol over for kvinden”, udtaler souschef i Danners krisecenter.

På Danners nødkrisecenter oplevede vi, at også den fysiske vold var eskaleret og var blevet grovere. Vi mødte kvinder udsat for særlig grov og livstruende vold. Kvinderne fortalte om mere grænseløs vold, end man normalt ser på krisecentret.

Samtidig fik vi henvendelser fra kvinder med børn, der havde levet i grov vold igennem mange år. De var alle sammen udsat for mere end én form for vold og er såkaldt polyviktimerede, hvilket kan betragtes som en indikator for, at man er udsat for mere alvorlig partnervold (Ottosen 2020). Trusselniveauet for flere af kvinderne var så højt, at de ikke kunne være på et ordinært krisecenter. Derfor blev de henvist til nødkrisecentret, hvor der var ekstra sikkerhedsforanstaltninger som f.eks. vagter ved døren, hemmelig adresse mv.

“

Volden har været livsfarlig for nogle af de kvinder, vi har modtaget. De har været udsat for ekstraordinært grov og alvorlig vold. Al vold er selvfølgelig alvorlig, men ud over at være forståede har flere af kvinderne oplevet kvælertag og dødstrusler. Fx i detaljer at få at vide, hvordan de vil blive slået ihjel. Den slags har vi hørt og oplevet før, men ikke i så udtalt grad.

– Leder af Danners krisecenter og nødkrisecenter.

## Øget støttebehov

De fleste kvinder på krisecenter og i vores ambulante tilbud kæmper med mentale sundhedskonsekvenser af den vold, de har været udsat for. Vold kan give belastningsreaktioner som angst, PTSD-symptomer, øget stressniveau etc. [1] De normale stress-reaktioner på pandemien, som man ser i befolkningen generelt, er blevet forstærket hos mange voldsudsatte kvinder. Derfor har der også været et øget behov hos kvinderne og børnene for stabiliserende samtaler [2]. Afledt heraf har bearbejdningen af volden og stabiliseringen efter volden mm. været vanskeliggjort.

De voldsudsatte kvinder, der henvendte sig til krisecentret i 2020, var under et større pres og mere sårbare end under normale omstændigheder. Kvinderne havde et stort behov for at blive 'taget i hånden', fra de henvendte sig til Danner, og til der var en ledig krisecenterplads til dem.

Det kan der være flere forklaringer på: fx manglende overskud, at kvinden blev overvåget af sin voldsudøver og derfor var bange for at foretage opkaldet, at hun var i stor fysisk fare, eller at kvinden ikke ville tage pladsen fra en anden, der havde 'mere brug' for den. Det betød, at Danner under Corona ændrede praksis på krisecentret, så vi kunne tilbyde en mere håndholdt indsats til de kvinder, der havde brug for det (se tekstboks om håndholdt indsats på s.20).

Den øgede isolation, som restriktionerne medførte, betød, at kvinderne oplevede en markant større grad af ensomhed og var påvirket af afstanden til deres netværk.

Det gjorde sig gældende både for kvinderne i vores ambulante indsats og på krisecentret. I krisecentret blev besøg fra venner aflyst, og bedsteforældrene kunne ikke komme forbi og passe børnene. Det sociale netværk kan netop spille en helt afgørende rolle, når kvinden er undervejs til eller vælger at forlade voldsudøver. Derfor har ensomheden for mange af kvinderne været svær at tackle.

**Aktiviteter mod ensomhed:** I 2020 oprettede Danners krisecenter to uden-dørs gruppetilbud. I den ene var fokus på krop og bevægelighed samt på at styrke egen evne til at håndtere yderligere isolation. I den anden gruppe var fokus på vold i et psykoedukativt perspektiv. Begge grupper havde fokus på fællesskab og aftabusering af volden. I vores efterværnstilbud i Dannerboligerne har personalet mødt kvinderne og børnene til havearbejde og leg i det fri. Over vinteren blev der iværksat aktiviteter til kvinder og børn i weekender med henblik på stimulering, positive oplevelser samt støtte til kontakten mellem mor og barn.

## Særligt sårbare målgrupper

Corona-pandemien har en uforholdsmæssig stor indvirkning på kvinder, der er særligt sårbare over for krisens negative sociale og økonomiske konsekvenser, herunder bl.a. kvinder med migrantbaggrund, kvinder med lav socioøkonomisk status, kvinder med særlig højt trusselsniveau og kvinder med psykiske lidelser.

[1] Du kan bl.a. læse mere om voldsudsatte kvinder og børns belastningsreaktioner her:

[https://issuu.com/rosendahls\\_online/docs/vold\\_traume\\_og\\_naturens\\_helende?e=31910048/70179631](https://issuu.com/rosendahls_online/docs/vold_traume_og_naturens_helende?e=31910048/70179631)

[2] En stabiliserende samtale har fokus på at skabe stabilitet og sikkerhed hos kvinden, samt gøre hende bevidst om ressourcer og handlemuligheder.

**En håndholdt visitation:** Under den første nedlukning i foråret 2020 udviklede Danner en *håndholdt visitationsproces*. Det skal være samme person, der følger kvinden fra hun kontakter Danner første gang, til hun er indlogeret på Danners eller et andet krisecenter. Alle skridt derimellem skal hun have hjælp til for at sikre, at hun ikke mister modet eller kompromitterer sin egen sikkerhed ved at gå tilbage til voldsudøveren.

Den håndholdte visitationsproces blev prioriteret fordi de kvinder, der ringede, var ekstra udsatte og kriseramte. Erfaringerne med den håndholdte visitation er med til at skærpe vores indsats og sikre, at flest mulige voldsudsatte kvinder, får den nødvendige hjælp. Det gælder, uanset om der florerer en pandemi eller lignede i samfundet, fordi vi ved, at kvinden har mobiliseret alle kræfter, når hun tager det første skridt til at kontakte et krisecenter.

De kvinder, vi mødte på nødkrisecentret, adskilte sig markant fra den gruppe af kvinder, vi normalt møder på krisecentret og var på flere parametre ekstra udsatte. En større andel af disse kvinder havde andet fødeland end Danmark, de havde flere børn med, volden havde foregået over mange år og (især den fysiske vold) var af særligt grov karakter.

Bearbejdelsen af volden stod i skyggen af de udfordringer, som fyldte her og nu (isolation, frygt for at miste arbejde, frygt for Corona, manglende adgang til hjælpesystemet etc.). Det konkluderer krisecenterleder Susanne Lamhauge bl.a. på baggrund af erfaringerne fra nødkrisecentret i København. Nogle af de kvinder, der henvendte sig under nedlukningen i foråret, kunne af forskellige årsager ikke få plads på et ordinært krisecenter: antallet af børn, alderen på børnene, højt trusselsniveau, tolkebehov, psykisk sårbarhed,

Corona symptomer, karantæne etc. og blev derfor indlogeret på en af de nødkrisecenterpladser, der blev oprettet under første (og senere anden) bølge af nedlukningen.

Diversiteten i målgruppen er genkendelig, også under normale tider, men polariseringen forstærkes under en krise og gav et endnu tydeligere indblik i, hvor ødelæggende volden er for alle kvinder, uanset hvilket samfundslag, de tilhører.

Vold udspiller sig i et komplekst samspil mellem individuelle faktorer og samfundsstrukturer, som giver vidt forskellige handlemuligheder. Danners samlede erfaring er, at alle de kvinder og børn vi mødte i 2020, både dem på krisecenter, nødkrisecenter og dem i det ambulante tilbud, har været langt mere pressede under Corona, men af forskellige strukturelle årsager. Og de har oplevet vidt forskellige barrierer for at bryde ud.

## Hjælpesystemerne trak sig tilbage

Under pandemien er voldsudsatte kvinder og deres børn blevet isoleret fra deres hjælpenetværk, både det private og professionelle. Det har haft konsekvenser for deres mulighed for at få et pusterum for volden og ikke mindst at opsøge hjælp hos venner, familie, brobyggere og voldsfaglige organisationer. En konsekvens af at leve i vold er ofte, at kvinden er plaget af skyld og skam, lavt selvværd og manglende handlekraft, hvilket svækker hendes evne til selv at opsøge hjælp.



I vores åbne rådgivning så vi, at fraværet af brobyggere - familie/venner, sagsbehandlere, offentlige behandlingstilbud mv. - har betydet, at voldsudøver har intensiveret volden, og den voldsudsatte har ikke haft nogen uden for hjemmet, som har kunne hjælpe på samme måde, som under normale omstændigheder.  
- Rådgiver i Åben Rådgivning.



Derfor har hun brug for støtte til at bryde isolationen, og her kan brobyggere som fx egen læge, en pårørende, kollegaer, lærere, pædagoger eller en sagsbehandler spille en afgørende rolle. Tal fra Danners Krisecenter 2020 viser, at cirka 26 procent af de kvinder, der blev indlogeret på krisecentret, selv henvendte sig, mens 43 procent blev henvist af en fagperson og 21 procent af en pårørende (fx ven, familie)[3].

**Online og telefonisk rådgivning:** I Danners ambulante rådgivning, Sig det til nogen, er mange samtaler blevet erstattet med online samtaler eller telefonsamtaler i 2020. Erfaringerne indtil videre er, at digital rådgivning fungerer godt i mange tilfælde. For de kvinder, der er glade for den digitale rådgivning, kan det være med til at øge fleksibiliteten i en travl hverdag. For nogle kvinder kan det også være mere trygt at afholde samtalerne i eget hjem. Den digitale rådgivning gør også, at vi kan øge tilbuddets geografiske rækkevidde. Kvinder, der bor langt væk fra vores fysiske rådgivningslokaler, kan nemmere deltage i et samtaleforløb, hvis en større eller mindre del foregår online. Endelig har vi en formodning om, at muligheden for at tilbyde et rådgivningsforløb, der er fleksibelt i t. og sted, kan betyde, at vi når ud til nogle kvinder, som ellers ikke ville have opsøgt hjælpen. Fx yngre kvinder, som vi ved fra andre erfaringer, ofte bliver tiltrukket af fleksible tilbud.

Imidlertid er der også mange kvinder, for hvem digital rådgivning ikke er en løsning. Bl.a. har nogle af de mest sårbare kvinder afvist det digitale rådgivningsformat, fx p.g.a. usikkerhed omkring teknik og et ønske om at afholde samtalen udenfor eget hjem.

[3] Tal fra Danners Krisecenter opgjort for udskrevne kvinder i 2020 (Se bilag 1).

**Notat fra UN Women viser:** Normalt søger mindre end 40 procent af de kvinder, der oplever partnervold, hjælp. Og blandt disse søger langt de fleste hjælp hos venner og familie. Mindre end 10 procent søger hjælp hos politiet.[4] Når kontakten til brobyggerne er afskåret, vil langt færre søge om hjælp eller vente til volden er livstruende.

Under pandemien har meget tydet på, at voldsudsatte kvinder afholder sig fra eller ikke har mulighed for at søge hjælp, når brobyggerne ikke er med på sidelinjen. Og fordi alle har lukket sig om sig selv socialt, har kvinderne ikke kunnet banke på hos fx en veninde eller en søster, når volden blev for voldsom. Kvinder med et meget lille netværk har især lidt under, at de ikke har haft nogen at henvende sig til. Det gælder fx kvinder udenfor arbejdsmarkedet og uddannelses-systemet, kvinder der ikke taler dansk eller kvinder med psykiske lidelser. Sagsbehandlingen i familieretshuse og kommuner blev under den første nedlukning i foråret 2020 sat på pause, hvilket betød, at mange af kvindernes og børnenes liv også blev sat på pause.

**Opsporing under nedlukningen:** Alternative opsporingstaktikker bør være et centralt element i sociale nødberedskabsplaner. Eksempler på Danners opsporingsaktiviteter under Corona:

- E-flyers på forskellige sprog via sociale medier og samarbejdspartnere med budskabet om, at der hjælp og plads på krisecentrene.
- Danner-ambassadører har delt budskabet om, hvad man kan gøre, hvis man er voldsudsat og har brug for hjælp under nedlukningen.
- Kampagnen 'Naboværn' har opfordret til at holde øje med hinanden og slå alarm ved mistanke om partnervold.
- Øget medieopmærksomhed på vold mod kvinder og børn i krisetider.
- Partnerskab med Twitter, der synliggør Danners kontaktoplysninger.
- Digitale dialogmøder med fagpersoner og brobyggere med budskabet om at række ud til de mest isolerede og sårbare kvinder.

I familier med vold er ventetiderne ikke blot konfliktoptrappende og skadelige for det mentale helbred. De udfordrer også sikkerheden. I Danner så vi, at pausen i sagsbehandlingen skabte en større utryghed, særligt i sager med en opsøgende voldsudøver. For nogle af kvinderne har det betydet, at de blev fastholdt i en usund periode i deres liv. Det har bl.a. resulteret i længere opholds-længder på krisecentret end normalt, fordi det er vanskeligt for kvinden at arbejde med regulering og stabilisering af sig selv, når der mangler klarhed i rammerne omkring hendes liv.

Familiebehandlinger i kommunen blev udsat eller stoppet i foråret 2020, hvilket har betydet at kvinderne ikke har fået den støtte og vejledning, de var berettiget til. Børnenes udsathed er også øget. De har mistet struktur på en hverdag, hvor institutionen fungerer som et break med fokus på de stimuli, børn har brug for. Dertil kommer, at de har været isoleret fra venner og betydningsfulde voksne, herunder lærere, pædagoger, socialrådgivere etc., der under normale tider er opmærksomme på børnenes trivsel.

[4] <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/facts-and-figures>



**Global Network of Women's Shelters** har haft fokus på erfaringsudveksling om, hvordan man bedst når ud til voldsudsatte kvinder under nedlukning. Metoderne har spændt fra det helt basale i form af plakater i de lokale supermarkeder, eller som i Frankrig muligheden for at ringe efter hjælp på alle apoteker. Mange har udvidet brugen af alle sociale platforme, som Facebook, Messenger, Whatsapp og TikTok.

Flere steder har man udviklet hjælpeinstanser, der er maskeret som noget ikke-voldsrelateret af hensyn til den voldsudsattes sikkerhed. I Sverige er der udviklet en app med et neutralt udseende, som kan bruges til at søge hjælp. Myndighederne i Finland sikrer, at en voldsudsat kan få hjælp under dække af, at hun ringer til en covid19-hotline. Således kan voldsudøver ikke spore opkaldet tilbage til en hotline for voldsudsatte. Danners partner i Tunesien har kørt massiv kampagne gennem video og sociale medier, for at promovere hotlines, og her har man oplevet en markant stigning i henvendelser i takt med øget synlighed.

---

### Afsnit 3

## Den økonomiske, sociale og kønnede ulighed stiger

### Strukturelle faktorer

WHO beskriver vold mod kvinder som én af verdens største sundhedsproblemer og før Corona-pandemien blev vold mod kvinder kaldt den skjulte globale pandemi. Den er nu kommet op til overfladen. Hurtige sociale forandringer i et samfund, som fx Coronanedlukninger, og øget økonomisk, social og kønnet ulighed er nogle af de faktorer, der kan fremme vold mod kvinder. Under pandemien har vi netop set, at den samfundsmæssige ulighed har været stigende på en række forskellige parametre både nationalt og internationalt, fx i Danners partnerlande Palæstina, Afghanistan og Tunesien (se eksempler i tekstboks på næste side).

I mange familier er den økonomiske situation blevet usikker og det kan øge konfliktniveauet i familier med vold. Ifølge WHO stiger volden derudover drastisk, når familier er tvunget sammen. Især hvis det er under en særligt stressende, økonomisk hård eller arbejdsløs periode, som det er tilfældet i 2020. Ligeledes kan øget økonomisk ulighed mellem kønnene være med til at fastholde grundliggende uligheder i de samfundsøkonomiske strukturer, hvor kvinder bærer det meste af ansvaret for hjemmet, tjener mindre, opsparer mindre og har større jobusikkerhed.

Dertil øger det stigende omfang af partnervold presset på hjælpesystemet, som i Danmark og mange andre lande i verden var pressede inden pandemien. En undersøgelse fra EIGE (European Institut for Gender Equality) viser bl.a., at alle lande i EU har indført særlige foranstaltninger til bekæmpelse af vold mod kvinder under pandemien, men at vedvarende underfinansiering af krisecentre og andre voldsfaglige tilbud i mange af landene har resulteret i utilfredsstillende hjælpestandarder.

På mange måder har Corona-pandemien tydeliggjort, at konventioner til beskyttelse af kvinder langt fra er tilstrækkeligt implementeret, herunder Istanbul konventionen. I mange lande har man ikke haft de fornødne ressourcer eller den fornødne beredskabsplan til at imødekomme stigningen af vold mod kvinder. I Danmark er det under pandemien blevet tydeligt, at man i beredskabsplanerne, såvel som i de politiske beslutninger, har brug for at have mere fokus på samfundets mest udsatte, herunder voldsudsatte kvinder og børn.

I **Palæstina** har nedlukningen og den efterfølgende økonomiske krise både forstærket de eksisterende socioøkonomiske skrøbeligheder, fx yderligere fattigdom og givet endnu dårligere adgang til mad, medicin, basal lægehjælp samt værnemidler. Samtidig er ligestillingen ramt af krisen, i form af yderligere partnervold, en stigning i partnerdrab og generelt forstærkede ulige kønsrollemønstre i hjemmene. I Palæstina har Danners partner observeret, hvordan Corona er blevet brugt som undskyldning til at forstærke kvinders dårlige stilling, fx med en normalisering af at 'holde kvinder i hjemmet for at beskytte dem'.

I **Afghanistan** har Danners partner set samme tendens til, at eksisterende skrøbeligheder er forstærket af krisen. Det gælder bl.a. øget fattigdom i et i forvejen skrøbeligt jobmarked præget af daglejere og enkeltmandsvirksomheder. Den i forvejen skrøbelige fredsproces er blevet forlænget, og der hersker nu en øget politisk uro og ustabilitet. Alt sammen noget der svækker hjælpesystemet til de mest udsatte, herunder voldsudsatte kvinder og børn.

I **Tunesien** fortæller Danners partner, at de kvinder, der i forvejen var udsat for vold, stod langt mere skrøbeligt under nedlukningen, idet volden blev forstærket, og muligheden for at flygte var begrænset. Stigningen i vold falder sammen med beslutningen om at udsætte alle høringer i civile sager. En beslutning, der også hæmmede kvinders adgang til retsvæsenet ifm. familiesager eller sager om vold mod kvinder. Antallet af henvendelser til en national hotline for voldsudsatte steg desuden kraftigt under pandemien.